

Rosse stekelstaart in Nederland in 2023

André van Kleunen, Sovon Vogelonderzoek Nederland

De rosse stekelstaart is een eendensoort die inheems is in Noord-Amerika. De vogels die in Europa in het wild worden gezien hebben waarschijnlijk allemaal betrekking op (nazaten van) vogels uit watervogelcollecties. De soort staat op de Unielijst van invasieve exoten vanwege het risico op hybridisatie met de in Zuid-Europa inheemse en op wereldschaal bedreigde witkoepeend. Om het voorkomen van de soort in Nederland te volgen voert Sovon Vogelonderzoek Nederland elke winter in het kader van het NEM Exoten (gefinancierd door het ministerie van LNV) een landelijke telling uit.

Wintertelling 2023

In december 2023 verrichtte Sovon voor de zevende keer een landelijke telling van de rosse stekelstaart. Er werden 75 exemplaren geteld verspreid over elf gebieden (figuur 1). Dit beeld is vergelijkbaar met dat van eerdere tellingen, maar op meerdere plekken werden lagere aantallen aangetroffen dan in de voorgaande twee winters (december 2021 en 2022). Dat was het duidelijkst waarneembaar bij het belangrijkste overwinteringsgebied voor de soort, de Loenderveense Plas in het Vechtplassengebied (toen 74-84, nu 57). Ook op twee andere vaste overwinteringsgebieden werden lagere aantallen geteld: in de waterrijke gebieden bij Zoetermeer (toen 9-18, nu 4) en het Markiezaatsmeer (toen 11-12, nu 7).

Het totale resultaat van de landelijke telling van 2023 lag circa 32% lager dan de aantallen in 2021 en 2022, toen respectievelijk 112 en 108 rosse stekelstaarten werden geteld.

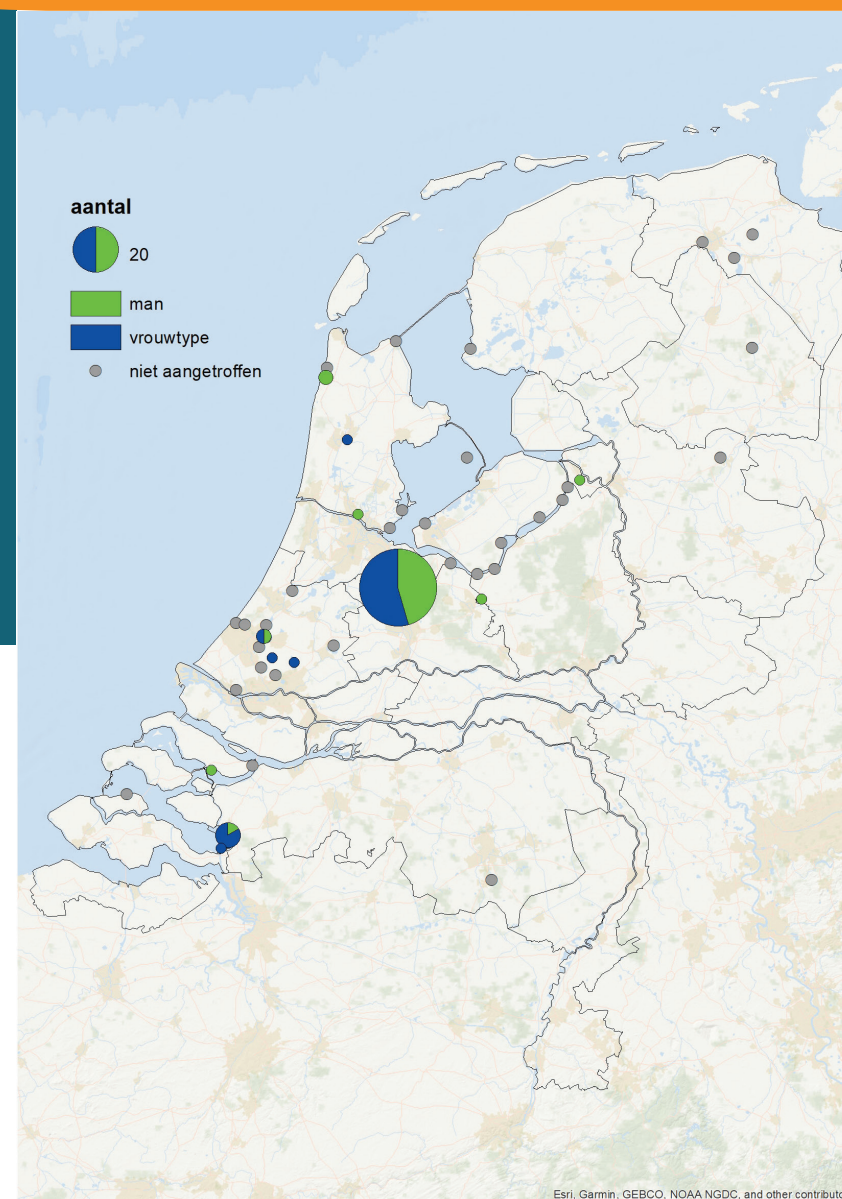
Broedvogels in 2023

Sinds 1975 zijn broedgevallen van de rosse stekelstaart bekend uit Nederland. De meest recente schatting bedraagt 15-30 broedparen (2013-2015). Vermoedelijk geldt dit nog steeds; uit 2023 zijn 14 broedterritoria gemeld, terwijl niet alle kansrijke plekken zijn onderzocht. Meerjarig bezette broedlocaties liggen in de omgeving van Zoetermeer (vijf territoria gemeld in 2023) en op de Randmeren (twee territoria gemeld in 2023). Opvallend is dat er bij Zoetermeer weliswaar een winterconcentratie is, maar dat dat niet bekend is van de Randmeren. Andersom zijn er geen broedgevallen bekend van de Loenderveense Plas, terwijl hier de grootste aantallen overwinteren.

Einde populatiegroei?

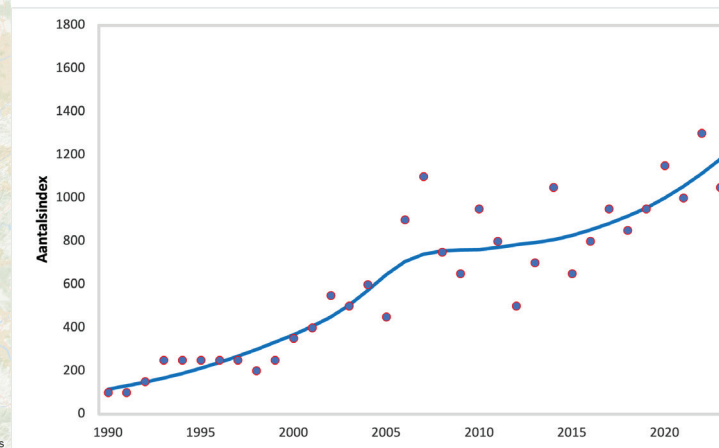
De aantals-trend van deze soort is nog altijd positief. Dat geldt zowel voor de trend op basis van watervogeltellingen (pleisterende vogels) als broedvogeltellingen.

Groepje rosse stekelstaarten op de Loenderveense Plas, het voornaamste overwinteringsgebied voor deze soort in Nederland. (Foto: Roy Slaterus)

Figuur 1. Verspreiding van de rosse stekelstaart in Nederland op basis van de landelijke telling in december 2023. De grootte van de bol geeft het aantal weer, zie de legenda. Vrouwtype kan ook betrekking hebben op jonge mannetjes, die een kleeed hebben dat op het vrouwtjeskleed lijkt.

Figuur 2. Broedvogeltrend rosse stekelstaart in Nederland. Op de y-as staat de aantalsindex, dus geen aantallen broedparen!

De broedvogeltrend laat voor 2023 een wat lagere aantalsindex zijn dan in 2022 (figuur 2). Dit sluit aan bij het beeld van de wintertelling van eind 2023. Of dit een aantalsfluctuatie is of het begin van een andere trend is onduidelijk. Zo ook of er sprake is van een verband met eventuele beheermaatregelen of afschot.

Zelf meedoen aan een watervogeltelling?

Met het Meetnet Watervogels verzamelen we gegevens over de aantallen en verspreiding van watervogels buiten de broedtijd. Wil je meehelpen, kijk dan op:

<https://www.sovon.nl/tellen/telprojecten/watervogeltelling>

Waarnemingen doorgeven

Waarnemingen die betrekking hebben op broedterritoria kunt u doorgeven aan Sovon via:

<https://www.sovon.nl/tellen/telprojecten/meldingen-zeldzame-broedvogels>

Overige waarnemingen kunt u doorgeven op [Telmee.nl](https://www.telme.nl) of [Waarneming.nl](https://www.waarneming.nl).

Verder lezen

Landelijke telling van de rosse stekelstaart in 2023: [klik hier](#)

